

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุตรธานี*
PUBLIC PARTICIPATION IN WASTE MANAGEMENT OF BAN KONG
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, NA YUANG
DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

สตรียรัตน์ สุกรีพ¹ และ โกศล สอดส่อง²

Satreerat Sukreep¹ and Koson Sodsong²

¹⁻²วิทยาลัยพินยอบันฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand.

Corresponding Author's Email: satreerat1989@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3) ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง จำนวน 346 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.885 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (f-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.73$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.41$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดย

* Received 16 June 2025; Revised 23 July 2025; Accepted 25 July 2025

ภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ได้แก่ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เช่น ผู้นำชุมชน ครัวเรือน กลุ่มเยาวชน และผู้สูงอายุ มีส่วนเสนอความคิดเห็นและแนวทางที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This research aimed to study 1) public participation in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization, 2) compare the level of public participation in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level and occupation, and 3) provide recommendations and guidelines for developing public participation in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization. The sample consisted of 346 household heads living in the area of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization using Yamane's formula. The instrument used for data collection was a questionnaire with a reliability value of 0.885. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis. Hypothesis testing was done using t-test and f-test.

The research results found that.

1. The public participation in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization is at a high level overall ($\bar{X} = 3.66$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was participation in evaluation ($\bar{X} = 3.80$), followed by participation in operations ($\bar{X} = 3.73$), and the aspect with the lowest average value was participation in decision-making ($\bar{X} = 3.41$).

2. The results of the comparison of the level of public participation in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, education level, and occupation. Overall, household heads of different

ages participated in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization, Na Yung District, Udon Thani Province, with statistical significance at the 0.05 level. Household heads of different genders, education levels, and occupations did not participate in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization.

3. Recommendations and guidelines for developing public participation in waste management of Ban Kong Subdistrict Administrative Organization include providing opportunities for all sectors, such as community leaders, households, youth groups, and the elderly, to provide opinions and guidelines appropriate for their local areas.

Keywords: Participation, People, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ปัญหาขยะกำลังเป็นปัญหาสำคัญไม่มากไม่น้อยไปกว่าปัญหาโลกร้อนที่ทุกประเทศกำลังเผชิญและต้องทุ่มทรัพยากรในการจัดการปัญหาดังกล่าว นอกจากกลิ่นเหม็นรบกวนและเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคแล้ว ปัญหาขยะยังก่อให้เกิดปัญหามลพิษด้านอื่นอีก ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลพิษทางน้ำ จากน้ำเสียที่รั่วไหลจากแหล่งกองขยะ ขยะที่ถูกฝังกลบอยู่ใต้ดิน ทำให้คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดินแย่ลง นอกจากนี้หากเกิดเพลิงไหม้กองขยะดังเช่นกรณีไฟไหม้กองขยะที่สมุทรปราการก็ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศตามมา โดยเฉพาะเมื่อมีขยะที่มีสารพิษปะปนอยู่เนื่องจากไม่มีการคัดแยกขยะอย่างเหมาะสม ปัญหาขยะนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวของประชากรและการอยู่อาศัยในเขตเมืองซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ก่อให้เกิดปริมาณขยะมากกว่าการอาศัยอยู่ในชนบท การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในอุตสาหกรรม ทำให้ผู้ผลิตพยายามพัฒนาสินค้ารูปแบบใหม่ ๆ (อนิณ อรุณเรืองสวัสดิ์, 2559)

จากการถ่ายโอนภารกิจและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถูกกำหนดเป็นกฎหมายใช้บังคับ ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนพิเศษ 23 วันที่ 13 มีนาคม 2545 มีผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้ามามีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวมทั้งการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย เช่นการบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การปรับปรุงชุมชนแออัดและการจัดการที่อยู่อาศัยการรักษาความสะอาดและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย เป็นต้น แม้การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น นั้น

แต่การดำเนินการตามภารกิจการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีได้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะยังติดกับปัญหาในการดำเนินงานหลาย ด้าน เช่น ปัญหาที่เกิดจากความเจริญทางสังคมขยายตัวเข้ามามีการใช้วัสดุที่ผลิตจากสารสังเคราะห์ขึ้นเพื่อตอบสนองความสะดวกสบาย ซึ่งเศษวัสดุเหล่านั้นเมื่อใช้เสร็จก็กลายเป็นของเหลือใช้จะถูกทิ้งในรูปขยะมูลฝอย ที่นับวันจะเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาจากการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธีก่อให้เกิดมลพิษสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาขาดการจัดการอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านสาธารณสุขซึ่งไม่เน้นด้านการจัดการขยะแต่เน้นด้านการบริหารทางด้านสุขภาพและสวัสดิการของประชาชน (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน จากสถิติจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง มีประชากรทั้งสิ้น 5,198 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 2,622 คน เพศหญิง จำนวน 2,576 คน มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง 1 ตัน/วัน จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการจัดการให้ถูกวิธีแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้มีความรู้และความเข้าใจในพิษภัยและอันตรายอันเกิดจากขยะมูลฝอยทั้งในด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องในการคัดแยกการกำจัดขยะ และการจัดเก็บขนส่งที่ถูกวิธีและเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และเนื่องจากปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ประสบกับปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยจากประชากรมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น มีจำนวนครัวเรือน พื้นที่ดังกล่าวมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นทุกปีและมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ยังไม่เป็นระบบประชาชนยังใช้การจัดการขยะมูลฝอยโดยวิธีการเผาและฝังกลบและทิ้งในบ่อขยะในท้องถิ่นที่ยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหากลิ่นเหม็นของกองขยะ ปัญหาแมลงวันและสัตว์นำโรคชนิดต่างๆ ปัญหาควันจากการเผาขยะมูลฝอย ปัญหา น้ำเสีย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อ สุขภาพของประชาชนโดยตรง (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง, 2568)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและการให้บริการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง และเพื่อปรับปรุงการให้บริการด้านการจัดการ จัดเก็บขยะ และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
2. หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
3. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
4. หัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านก้อง บ้านห้วยลาด บ้านโนนเมือง บ้านห้วยไฮ บ้านนาตูม บ้านนาคำ บ้านนาคำน้อย บ้านนาชมพู บ้านทุ่งศรีทอง บ้านนาคำน้อย บ้านทุ่งศรีทอง บ้านนาคำ และบ้านคำเจริญ มีประชากรทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 2,533 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ประชากรทั้งหมด มีจำนวน 2,533 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1973) จากผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ โดยสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถาม จะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ต (Likert – type Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลจากนั้น มากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ และมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามตั้งแต่ 0.66 - 1.00

4. การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาแคะ อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นตำบลใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha

5. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่า Reliability ของแบบสอบถาม และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.885

6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยถึงนำชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ตอบแบบสอบถาม ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัย และกำหนดระยะเวลามารับแบบสอบถามกลับใน 3 วัน โดยแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับทราบ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และหากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.41	0.80	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.73	0.64	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.65	0.74	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.80	0.51	มาก
รวม	3.66	0.53	มาก

1. จากตารางที่ 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.73$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.41$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้ และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนหมู่บ้านหรือกลุ่มชุมชนร่วมเสนอแนะนโยบาย หรือสะท้อนปัญหาให้หน่วยงานท้องถิ่นทราบ ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา คือ ข้อ 6. ท่านสามารถเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ หรือให้ข้อคิดเห็นต่อแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ($\bar{X} = 3.62$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขยะ เช่น จุดทิ้งขยะ สถานที่จัดเก็บ หรือความถี่ในการเก็บขยะ ($\bar{X} = 3.24$)

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ ข้อ 9. ท่านเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการรีไซเคิลขยะ ($\bar{X} = 3.94$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 14. ท่านมีส่วนร่วมในการจ้างหรือสนับสนุนกิจกรรมของผู้เก็บขยะในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.44$)

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20. เมื่อมีการคัดแยก

ขยะอย่างมีระเบียบ สามารถช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องถูกนำไปฝังกลบหรือนำไปเผา ซึ่งจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ ข้อ 21. ประชาชนได้รับการอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การรีไซเคิล และการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการสร้างทุนมนุษย์ที่เป็นประโยชน์ในระยะยาว ($\bar{X} = 3.91$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 19. มีการนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ขวดแก้ว เศษไม้ หรือกระป๋อง มาใช้ในงานหัตถกรรมหรือทำของใช้ในครัวเรือน ($\bar{X} = 3.40$)

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 27. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ใช้เทคโนโลยีหรือสื่อออนไลน์ในการเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือติชมเกี่ยวกับการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา คือ ข้อ 28. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินการจัดการขยะ เช่น การจัดเก็บขยะที่มีประสิทธิภาพ ความสะดวกในการทิ้งขยะ การเพิ่มขีดความสามารถในการคัดแยกขยะ ($\bar{X} = 4.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 25. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมติดตามผลเช่น การจัดประกวดชุมชนสะอาด หรือครัวเรือนต้นแบบ ($\bar{X} = 3.31$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เช่น ผู้นำชุมชน ครัวเรือน กลุ่มเยาวชน และผู้สูงอายุ มีส่วนเสนอความคิดเห็นและแนวทางที่เหมาะสมกับท้องถิ่น 2) สนับสนุนให้ชุมชนนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้หรือของตกแต่ง เช่น กระถางต้นไม้ โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ 3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะและช่วยประชาชนขายผลิตภัณฑ์ในตลาดท้องถิ่นหรือออนไลน์ และ 4) ส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันรอกข้อมูลการประเมินในรูปแบบกลุ่ม เช่น ระดมความคิดเห็นหลังสิ้นสุดโครงการหรือกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น

เพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี อาจมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การรีไซเคิล และผลกระทบจากขยะต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนตระหนักและเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มีการจัดเตรียมถังขยะให้เพียงพอ การเก็บขนขยะเป็นระบบ หรือมีจุดรับขยะรีไซเคิลและขยะอันตรายที่ชัดเจน ทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ง่ายและสะดวก มีการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ช่วยกันดูแล ส่งเสริม และติดตามการจัดการขยะ รวมถึงการมีเวทีประชาคมหรือการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของตนเอง มีความหมายและสามารถมีส่วนร่วมได้จริง และอาจเป็นเพราะคนในพื้นที่มีความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม มีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ และเล็งเห็นผลกระทบของปัญหาขยะต่อชุมชนโดยตรง จึงมีแรงจูงใจภายในการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของเมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของละอองดาว กองวงศ์ และบุญเหลือ บุปผามาลา (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะชุมชนตำบลบ้านด่อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการธนาคารขยะชุมชนตำบลบ้านด่อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการธนาคารขยะชุมชนตำบลบ้านด่อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย แต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้ ประชาชน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการธนาคารขยะชุมชนตำบลบ้านด่อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของปณิตา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.61) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.79) รองลงมาคือด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.36$, S.D.= 0.87) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ($\bar{X} = 3.33$, S.D.= 0.91) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของวิวัฒน์ สังข์แย้ม (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมในการจัดการขยะ มูลฝอย ได้แก่ การลด การนำกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยก และการรวบรวมและจัดเก็บ มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด (2) ในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

บริหารจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีค่ามากที่สุด

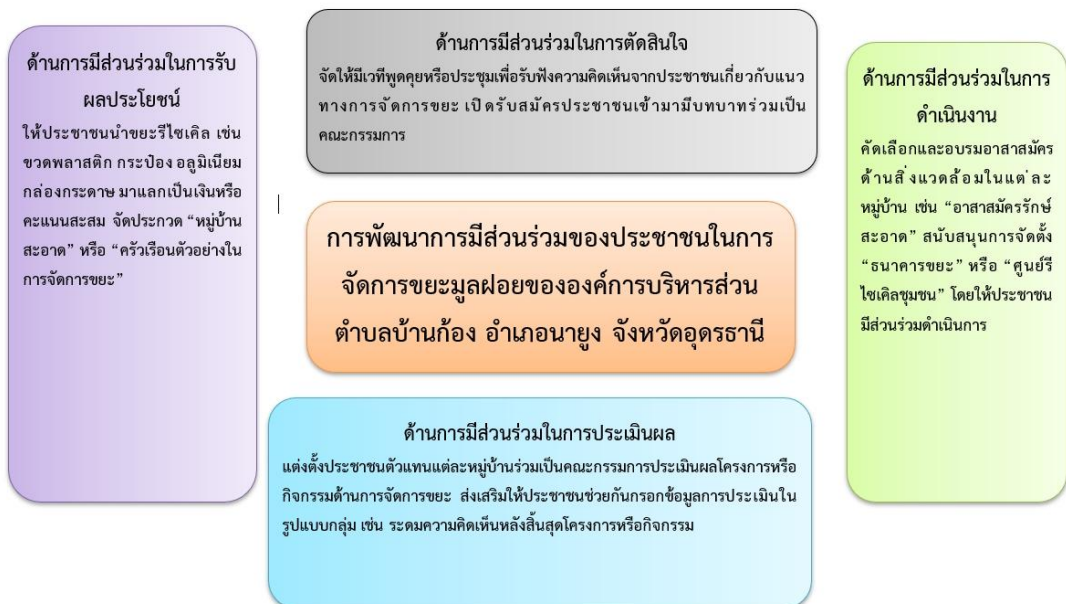
2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่าอาจมีการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่า หรือได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะผ่านสื่อดิจิทัลมากกว่า ทำให้มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก คนวัยกลางคนหรือวัยทำงานอาจมีความตื่นตัวและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากกว่า เนื่องจากเข้าใจผลกระทบระยะยาวต่อสุขภาพและชุมชน ขณะที่ผู้สูงอายุอาจยึดติดกับวิถีเดิมหรือมีข้อจำกัดด้านร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของปณิดา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย ที่จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สิริพรอินทรจุฑกุล และสมจิตชนวงศ์ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำหนักธรรมอำเภอหนองม่วงไข่จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำหนักธรรม อำเภอหนองม่วงไข่จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อาจมีการให้ความรู้หรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นเพศใด ระดับการศึกษาใด หรือประกอบอาชีพอะไร ทำให้ทุกกลุ่มมีโอกาสเท่าเทียมในการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของทุกครัวเรือน โดยไม่จำกัดว่าหัวหน้าครัวเรือนจะมีเพศใด ระดับการศึกษาสูงหรือต่ำ หรือประกอบอาชีพใด ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมอาจขึ้นอยู่กับความรู้สึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชุมชนมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีการส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านการจัดการขยะอย่างทั่วถึง ทำให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียม ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำตามเพศ การศึกษา หรืออาชีพ จึงไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ

ละอองดาว กองวงศ์ และบุญเหลือ บุษปมาลา (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะชุมชนตำบลบ้านต้อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการธนาคารขยะชุมชน ตำบลบ้านต้อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของฐิติรัตน์ มีเพิ่มพูนศรี และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่ง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ

ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง ได้แก่ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เช่น ผู้นำชุมชน ครุฑเรือน กลุ่มเยาวชน และผู้สูงอายุ มีส่วนเสนอความคิดเห็นและแนวทางที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 จัดเวทีประชาคมหรือการประชุมชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะ และให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหขยะ เช่น การคัดแยกขยะ การตั้งจุดทิ้งขยะ การจัดทำธนาคารขยะ

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมหรือการจัดการขยะ ที่มีตัวแทนจากประชาชนในแต่ละหมู่บ้านร่วมอยู่ เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มอาสาสมัครในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้านเยาวชน หรือผู้สูงอายุ เข้ามามีบทบาทในการเสนอแนะและตัดสินใจ

1.3 จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการขยะ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนการตัดสินใจดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อใช้ผลการสำรวจเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ

1.4 การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมวางแผนจัดการขยะในระยะยาว โดยจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับชุมชน เช่น แผนการลดขยะในครัวเรือน แผนการรีไซเคิล และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายท้องถิ่นด้านขยะ เช่น การกำหนดค่าปรับ หรือมาตรการส่งเสริม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสามารถทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ลึกซึ้ง และตรงประเด็นในปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการขยะภายในหมู่บ้านต่อไปในอนาคต

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการในการกำจัดขยะมูลฝอยในหมู่บ้านอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). รมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร.
- ฐิติรัตน์ มีเพิ่มพูนศรี และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่ง จังหวัดปทุมธานี. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บุคพอยท์.
- ปณิตา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง. (2563). การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสว่างคเ จังหวัดหนองคาย. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- ละองดาว กองวงศ์ และบุญเหลือ บุปผามาลา. (2562). การมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะชุมชนตำบลบ้านดอน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์. วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- วิวัฒน์ สังข์แย้ม. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนนทบุรี. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนิน อรุณเรืองสวัสดิ์. (2559). ขยะกำลังจะล้นโลก ตอนที่ 2. จักระแสเศรษฐกิจสีเขียว, 2(1), 2-4.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง. (2568). ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาูง จังหวัดอุดรธานี.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd Ed). New York: Harper and Row Publications.